

Tartumaa tunnustamiskonkurss Hea Tegu 2022

Tartumaa tunnustamiskonkurss HEA TEGU toimus esimest korda aastal 2010 – sellega soovitakse esile tõsta ja tunnustada neid, kelle head teod muudavad meie kodukohta paremaks, kogukonda ühtsemaks ning kodanikuühiskonda tugevamaks.

Tänu headele märkajatele laekus 2022. aasta tunnustamiskonkursile kokku 19 kandidaati neljas kategoorias. Kõik nad on võitjad ja tänu neile on kogu Tartumaa võitnud – oleme 19 hea teo võrra rikkamad.

Parimate välja valimise töös osalesid Tartu Ärinõuandla, Tartumaa Omavalitsuste Liidu, Kodukant Tartumaa ja Tartumaa Arendusseltsi esindajad.

Kategooria „Vabakonna tegevuse toetaja“

- **Estonian Gift OÜ**

Tartumaal tegutseb ettevõtte nimega Estonian Gift, kes on teadatuntud pea kõigile Tartumaal tegutsevatele asutustele, sealhulgas ka mittetulundusühendustele. Kui nende poole pöörduda, siis sa tead, et saad alati personaalse tähelepanu ja mis samuti oluline – võimalikult soodsa lahenduse. MTÜ Hollywoodi Mägi on saanud Estonian Giftilt suure toetuse. Kui MTÜ läks oma ideega Hooandjasse, siis tekkis vajadus meenete järele. Estonian Gift pakkus välja kruusid, mille väärtus kokku oli üle tuhande euro ja kinkis need MTÜle. Kuid see ei ole veel kõik, see ettevõtte toetab ka spordiharrastajaid – tehes neile särigid ülisoodsa hinnaga. Ka noori on ettevõtte valmis toetama – kevadel toetas ettevõtte Tabivere Põhikooli õpilast meenetega, kes oli tegemas oma loovtööd ürituse korraldamiseks.

On ülimalt tänuväärne, et on selliseid ettevõtteid, kes midagi vastu tahtmata on valmis aitama maapiirkonnas tegutsevaid ühendusi ja inimesi.

- **OÜ KEK Arendus**

Natuke pikemalt tuleb sellest veel juttu ka kategoorias Ilma projektita sündinud tegu, kuid nimelt tegutses märtsikuust kuni augustikuuni sõjapõgenike abistamiseks suunatud keskus.

Keskus tegi edukalt koostööd Tartu linna ja mitmete organisatsioonidega, kellest suurim tänu kuulub OÜ-le KEK Arendus, kes andis vabatahtlikele endise Ekraani kino ruume kasutada ning toetas selle ülalpidamist.

- **Laureaat OÜ Inglismäe**

OÜ Inglismäe, Väägvere kogukonna ja MTÜ Amme Kannel vaheline koostöö toimub järjepidevalt. OÜ Inglismäe ja ühenduse Amme Kannel koostöö on toimunud juba mittetulundusühingu loomisest saati, ehk aastast 2007. OÜ Inglismäe juhatuse liige Kaido Rätsep elab ise Väägvere külas, kogu tema pere on nõu ja jõuga alati küla tegemistes kaasa löömas.

Ettevõtte on aidanud tehnilise poolega, s.t. traktorite ja muude masinatega. Ühele väiksele külale on selline abi väga suur. Masinatega oldi kohal ka näiteks Teema Ära talgutel, suur panus anti külaplatsile tantsulava ehitamisel. Kõikide ürituste läbiviimisel on nad olemas ja toeks.

Kategooria Ilma projektita sündinud tegu.

- **Tammistu küla küla- ja võrkpalliplatsi taastamine. Teo tegijad Hardi Männing ja Tammistu küla aktiivsed meesterahvad**

Tammistu küla on täna korrastatud külaplatsi ja võrkpalliplatsi võrra rikkam.

Hardi Männingu eestvedamisel sai Tammistu küla külaplats puhastatud võsast, korjatud said juurikad ja kivid ning plats tasandati.

Tartu vald tegi omalt poolt vajaliku elektriliitumise ja tõi liiva, geotekstiili, võrkpallivõrgu ja võrgupostid. Kuna Hardi Männingu on elektrik hoolitses tema ülejäänud vajaliku eest, nii sai plats ka valgustatud.

Oma nõu ja jõuga – näiteks erinevate vajalike rasketehnika masinate ja valguspostidega – abistasid mitmed Tammistu küla aktiivsed meesterahvad – Joel Mäesepp, Toivo Timma, Tauri Tattar, Kaupo Mäesepp, Rait Reialu, Margus Rosenthal, Ando Hani, Marko Kivisild, Egert Rääbis.

- **Rõngu kandi viie tee puhvetite päev. Teo tegijad Kõduküla kogukond ja Rõngu Rahvamaja**

Rõngu kandi viie tee puhvetite päeva idee käis ligemale 6 aastat tagasi välja tubli ja tegus Kõduküla külavanem Helina Greenberg koos oma küla aktiivsete naistega. Mõttest sündis sündmus, mis puudutab kogukonda ja paneb koos toimetama.

Puhvetipidajate vahel on tekkinud mõnus koostöö ja võrgustumine. Käima on saanud vahva puhvetite päeva külustusmäng kogu perele. Igal aastal on osalevad puhvetid lisaks heale ja paremale pakkumas meelelahutust pere erinevatele liikmetele. Kes pakub kontserti, kes õpituba, kellel on hoovi üles pandud käsitöö näitus-müük.

Külastajaid meelitavad puhvetid kohale meilt ja kaugemalt ja päeva jooksul käib läbi ligi 2000 külastajat.

- **Toidujagamiskapp Elvas. Teo tegija: Krista Loog**

2021. aastal käis Krista Loog välja Elva toidujagamiskapi idee, mis üsna kiiresti ka teostati. Kapi kasutamine sai väga populaarseks aga just 2022. aastal.

Kapi mõte on anda võimalus toitlustusettevõtetele ning kodanikele jagada üle jäänud toit neile, kellele seda vaja on, et vältida toidu prügikasti viskamist. Ühtlasi peaks toidujagamiskapp hoidma ära inimeste ületarbimist.

Toidujagamiskapp loodi Elva kesklinna, kõigile kättesaadavasse kohta ning praeguseks on see ettevõtmine väga edukalt käima läinud.

Loodud on ka Facebooki grupp, kuhu enamasti ka toidu jagajad teada annavad, et kapi sisu on täiendatud.

- **OÜ Kasepargi ja Äksi kogukonna koostöös poe avamine**

Kui 2021. a sügisel selgus tõsiasi, et senine Äksis tegutsenud külapood lõpetab tegevuse ja sulgeb oma ukse, hakkasid Äksi inimesed ise otsima lahendust.

Kahtlemata on poe olemasolu aleviku elanikele mugavus, ent veelgi olulisem, kohalikul poel on ka väga oluline roll aleviku vanemaealiste toimetulekul. Nii seati sammud kõrval alevikku Lähtele, kus pikka aega juba tegutsenud Pargi Pood, mille omanik on OÜ Kasepargi. Kogukonna eestvedamisel algasid läbirääkimised ettevõtte ja Tartu Vallavalitsusega.

Möödunud aasta jõulupühadel oli kogukonna rõõm suur kui selgus, et Kasepargi OÜ võtab poepidamise üle. Korraldati poe ruumide korda seadmise talgud ja kogukonna inimesed veetsid need jõulupühad poeruumide seinu värvides.

- **Laureaat Ekraani keskus – Tartu vabatahtlike algatusest sündinud ettevõtmine ukrainlaste abistamiseks. Eestvedajad Pirjo Jakovski, Jekaterina Sell, Mirjam Rennit**

Tartu vabatahtlike algatusel loodi märtsi esimesel nädalal endise Ekraani kino ruumidesse keskus, kuhu Tartu elanikud ja ettevõtted said Ukrainast saabunud sõjapõgenikele tuua elu sisseseadmise alustamiseks vajalikke esemeid.

Sel perioodil sai Ekraani keskusest abi orienteeruvalt 8000 siia saabunud või läbisõidul olnud sõjapõgenikku.

Vabatahtlikud, kes keskuses heaks toimetasid, on välja toonud, et see oli emotsionaalne teekond - oli nii rõõmu kui ka pisaraid, hoolimist ja abistamist, palju tööd ja korraldamist nii Ekraanis kohapeal kui ka hiliste öötundideni koduste ekraanide taga.

Keskus oli vajalik ka annetajatele, kes said tulla vajalikke asju tooma ja vahetult abistada, näha ja tunda, et saavad midagigi ära teha.

- **Kogukonna krossirada. Tegijad Janek Villak ja Jaanus Aviste**

Kui kaks sõpra ja isa oma laste jaoks krossirada hakkasid ehitama, ei osanud nad ehk veel aimata, et lisaks nende lastele saab sellest rõõmu tunda kogu kogukond.

Krossirada loodi karjääri, mis oli võssa kasvanud ja paras tühermaa keset viljapõldu. Mehed võtsid maha puid, vedasid juurde liiva, kavandasid ja kaevandasid radu. Kõike seda tegid nad oma traktori ja kopaga ning omast vabast ajast. Algul oli rada vaid mõned sajad meetrid. Kuid nähes oma laste entusiasmi, löid igakord nende silmadki rohkem särama ja tahe midagi luua, läks aina suuremaks. Praeguseks on olemas umbes 1 km pikkune krossirada, kus veedab mõnusalt aega kogu kogukond.

Äramärkimist väärrib ja südame teeb soojaks, et nominendiks esitasid selle teo nende samade isade krossisõpradest lapsed vanuses 11, 13 ja 21. Nad hindavad väga seda, mis on nende ja kogukonna jaoks loodud.

Kategooria **Aasta vabakondlane 2022**

- **Vaike Tiits**

Vaike on suure südamega naine. Ukraina sõja esimestest päevadest alates on ta ennast salgavalt toetanud nii rahaliste kui materiaalsete annetuste näol nii sõjapõgenikke kui kodumaale jäänud Ukraina elanikke, kutsunud üles ja jaganud korduvalt annetuskampaaniaid nii tööil kui kogukonnas.

- **Laureaat Kristiina Pedaja**

Kristiina Pedaja on Valguta kogukonna liige juba pikki aastaid, ta on siin sündinud. Ta on küla nähtamatu haldjas, kes tegutseb põhimõttel: kus viga näed laita, seal tule ja aita. Kristiina panustab oma aega, et külakeskus oleks kena ja korras.

Kristiina eriline kirg on lilled ja nende eest hoolitsemine. Nii istutab ta kevadel bussijaamade ja küla maskoti juurde pottidesse suvelilli (sageli oma raha eest) ja käib neid hooldamas kogu suve. Veel on ta oma hoole alla võtnud Valguta aasta küla 2014 sildi all oleva peenra ning kujundanud selle atraktiivseks.

Ta osaleb aktiivselt kõikidel koristustalgutel. Oma tagasihoidlikul moel edastab ta erinevaid häid ideid. Kristiina iseseisev tegevus on väga väärtuslik: loob külale kaunima ja puhtama keskkonna. Valguta on uhke ja tänulik sellise kogukonnakaaslase üle!

- **Galina Strelovska**

Tõeline kogukonna hing, kes toob inimesed kokku, leiab võimalused, pakub ideed ning teostab need. Galina on osavõtlik, kaastundlik, abivalmis.

Alates veebruarist on Galina olnud Tartumaal suureks eestvedajaks ja vabatahtlikuks Ukraina sõjapõgenike sulandamisel Eesti ühiskonda. Ta on ennatsalgavalt oma rahvusaaslaste abistamiseks tegutsenud, olnud tänuväärseks ühenduslüliks emotsionaalse ja nutika tõlgina ning asjalikuks toeks vastastikku kahe rahvuse kultuuri ja taustu tutvustades.

Galina eestvedamisel osalevad Kambja valla ukrainlannad kogukonna üritustel, kus pakuvad Ukraina köögi toite, tutvustavad Ukraina kultuuri ja traditsioone. Galina eestvedamisel toimetab ka Ukraina naiste ja laste lauluansambel.

- **Andero Ojamets**

Andero Ojamets on üks äraütlemata tegus noor inimene. 11. klassi õpilasena on ta õppetöö kõrvalt panustamas nii Elva valla noortevolikogu tegevusse kui ka toimetab püsiva vabatahtlikuna Rõngu rahvamaja meeskonnas. Rõngu rahvamajas on ta teinud erinevaid töid, alustades ruumide ettevalmistamisega kuni ürituse läbi viimiseni.

Noortevolikoguga on Andero mitu aastat korraldanud Elva valla noortele nende oma noortekonverentsi #kriis. Ta on kokku pannud ja ellu viinud koos oma meeskonnaga Elva Elamusfestivalil noortelava programmi.

Rõngu rahvamajas suudab ta alati üllatada uute lähenemistega ja oma julgusega võluda välja erinevatele üritustele sponsoreid.

Andero puhul kehtib ütlus, kes suudab, see teeb ja kohe hulgim!

- **Marge Kallas**

Marge Kallas on kolme lapse ema, kes igapäevaselt töötab ehitusvaldkonnas ning on tegev kodukoha arendamiseks loodud mittetulundusühingus „Männi tee heaks“, kuulub Eesti Lasterikaste Perede Liitu ning selle kõige kõrval jõuab vabatahtlikuna aidata Kastre vallas elavaid Ukraina sõjapõgenike peresid.

Ta on võtnud oma südameasjaks aidata sõjapõgenikke nende kolimisel, teinud üleskutseid valla sotsiaalmeedias kaasamiseks vallakodanikke põgenikele eluksvajalike asjade leidmisel, korraldanud sõjapõgenikest lastele üllatuspakikesi, et nende sulandumine kogukonda oleks vähem valulik.

Kandidaat väärrib tunnustamist ja tänu, sest on ülla eesmärgi nimel tegutsemisega heaks eeskujuks teistele ning kogukonnas heategevuse käimatõmbajaks.

- **Nõo tervisemeeskond**

Nõo tervisemeeskond tegutseb 2015. aastast ja meeskonda kuulub 14 inimest, kes toimetavad igapäevaselt erinevates eluvaldkondades. Meeskonnas on vallavalitsuse spetsialiste, spordi-, noorsootöö-, kultuuri-, hariduse-, sotsiaal- ja tervisevaldkonnas tegutsevaid inimesi. See on vabatahtlike grupp.

Meeskonna eestvõtmisel on täidetud ülesandeid, mis tulenevad Rahvatervise seadusest: koostatud on Nõo valla terviseprofiil, populariseeritakse rahvasporti, viiakse ellu terviseteadlikkuses tõstmiseks vajalikke tegevusi, korraldatakse terviseriskide maandamiseks vajalikku ennetustööd jms.

Nende panus nii Nõo vallas, kui ka maakondlikul tasandil on igati austust vääri. Nõo tervisemeeskonna juhtveduriks on valla sotsiaalosakonna juhataja **Ene Mõlter**.

Kategooria **Tartumaa mittetulundusühendus 2022.**

- **Laureaat Tartu Pereliit**

Tartu Pereliit on Eesti vanim ja suurim lasterikkaid peresid koondav kogukond, kuhu kuulub tänaseks ligi 800 lasterikast perekonda Tartumaalt, Valgamaalt, Põlvamaalt, Jõgevamaalt ja Ida-Virumaalt - kokku üle 4500 inimese, nende hulgas ligi 2900 last. Järgmisel aastal tähistatakse 35. tegevusaasta täitumist. Pereliit on väga pika ajalooga ühing ning nad peavad väga lugu traditsioonidest. Aastast aastasse toimuvad mitmed traditsioonilised üritused, mis on liikmete poolt väga oodatud. Tartu Pereliit on viimase 5 aastaga kasvanud üle 5 korra. Täna on liit tööandjaks kahele inimesele ning liigutakse selles suunas, et luua veel uusi töökohti, et oma liikmetele veel rohkem teenuseid pakkuda. Ühenduse tegemistes on suur roll ka vabatahtlike ringil, mis järjest suureneb.

Tartu Pereliidu tugevus seisneb kahtlemata Pereliidu inimestes, nii ütleb ka liikmetega koos valitud slogan "Igaüks on hoitud".

- **MTÜ Digiõps**

Tartumaa loometalgutel alguse saanud algatus lahendab Eesti hariduselu ühte kõige teravamad probleemi: õpetajaskond vananeb ja järelkasvu ei tule piisavalt peale.

MTÜ Digiõps koondab kvalifitseeritud õpetajad, kes viivad läbi digitaalseid reaalajas toimuvaid kontaktunde koolides või eraviisilisi tunde täiendavat toetust vajavatele õpilastele. Digiõpsi teenus viib ainetunniks veebi vahendusel kokku eri piirkondades asuva õpetaja ja õppija. Õpetaja viib tunni läbi veebi vahendusel ise ükskõik kus viibides. Möödunud õppeaastal käivitati MTÜ Digiõps pilootprojekti aasta. Tänapäevaks on jõutud 4 kooli, kus veebitunde annab kokku 13 õpetajat.

- **Saadjärve Katamaraaniklubi**

Äksi viimastel aastatel elavdunud kogukond on oma tegevuste korraldamisel palju abi ja tuge saanud kohalikult katamaraaniklubilt, kes ikka oma nõu ja jõuga kogukonnale appi on tulnud.

Mitmel järjestikkusel aastal on nad korraldanud Muinastulede ööd Äksi sadamas. Nad on osalenud nüüd juba kolmel aastal kogukonnapäeval "Äksi avatud õued" ja pakkunud küllastajatele võimalust tasuta proovida SUP-laudade ja kajakkidega sõitmist. Lisaks korraldavad nad koostöös Saadjärve Jahtklubiga mitmeid purjetamise regatte ja laagreid (sh lastele) Saadjärvel.

- **MTÜ Solarcar Estonia**

MTÜ Solarcar Estonia tegevusse oli eelmisel aastal kaasatud rohkem kui 150 noort ning mentorit üle Eesti ning välismaalt, kes panustasid baltikumi esimese päikeseauto valmimisse.

Solarcar Estonia MTÜ eesmärgiks on haridustegevus, mille väljundiks on päikeseenergia jõul töötava sõiduki projekteerimine, valmistamine ja sellega võistlustel osalemine, läbi selle inseneeria populariseerimine ning liikmete praktiliste oskuste arendamine Solaride akadeemia näol. Koostööd tehakse ka erinevate ülikoolidega.

Solaride väljendab ja esindab inimeste erinevaid huvisid ja vajadusi ning kaasab inimesi kodanikuühiskonna edendamisse.

Tartumaa Aasta Küla 2022 kandidaadid

KÕRVEKÜLA ALEVIK – TARTU VALD

Kõrvekülas elab pea 900 inimest. Kõrvekülas elad nagu linnas, aga maitset külaelu rõõme - seal tegutseb kokkuhoidev kogukond ja aastaringi toimuvad külaelu edendavad üritused. Kõrvakülas juba igav ei hakka.

Vaatamata viimaste aastate keerulistele aegadele, on nad kasvanud tõeliseks kogukonnaks. Piirangud ei ole neid piiranud, vaid tiivustanud leidma koos lahendusi.

Komisjon on muuhulgas ära märkinud, et Kõrvekülas tehakse palju asju ära ilma projektideta. Silma paistis ka kogukonna rõõmsameelsus!

TAMMISTU KÜLA – TARTU VALD

Tammistu külas elab ligi 220 inimest. Tammistu külas tegutsevad aktiivsed külaelanikud, kes on üheskoos tulnud kokku nii talgute raames kui ka oma vabal soovil ja ajal, et panustada aega nii külaplatsi korrastamisse kui ka ühisürituste korraldamisse.

Komisjoni liikmed on muuhulgas ära märkinud, et tegu on lähedalt kokkuhoidva ja aktiivse kogukonnaga. Eriliselt silma jäi ka küla lastesõbralikkus.

VALGUTA-LAPETUKME KÜLADE PIIRKOND – ELVA VALD

Valguta-Lapetukme külade piirkonnas elab 279 külaelanikku. Külakogukond on aktiivne - välja on kujunenud pikaajalised traditsioonid; loodud on taristu tervise edendamiseks, head koostööd teevad nii kool kui ka seltsimaja. Koostegutsemisest tuntakse rõõmu!

Komisjoni on muuhulgas välja toonud, et kogukond on pikaajaliselt tegutsenud ja vastutus ei ole jäänud 1-2 inimese kanda. Hästi on loodud ja hoitud põlvkondadevaheline side. Äramärkimist said ka spordi ja vabaaja veetmisega seotud lähedad projektid. Tegu on väga sportliku külaga.

Lauraat ÄKSI ALEVIK – TARTU VALD

Äksi alevikus elab pea 500 inimest. Äksi on kolme viimase aastaga teinud suure hüppe kogukonnaarengus - kui varem ei öelnud naabrid teregi, siis nüüd jätkub juttu alati pikemaks.

Varem ei olnud Äksis traditsioonilisi üritusi, kogukond ei käinud koos ja enda tegevust ei mõtestatud kogukonnana. Nüüd on kõik teisiti! Üksteist märgatakse, pakutakse abi ja ollakse toeks. Äksis on nii, et kui lükkad lumepalli veerema siis 1+1 ei võrdu enam 2, vaid hoopis 5!

Muuhulgas märkisid hindamiskomisjoni liikmed, et Äksis on palju omapäraseid ettevõtmisi, kõlasid märksõnad nagu Äksi Kaubamaja, galerii ja Tartumaa kunsti meka.